

Miłoslawa Bozek

Strumienie warkoczy

Scenariusz warsztatów dla dzieci w wieku od 6 do 9 lat. Inspirowany akcją Cecylii Malik Warkocze Białki. Czas trwania: 1 godzina.

Cele warsztatów:

Uwrażliwienie uczestników na otaczającą ich naturę poprzez wskazanie znaczenia i wartości rzek.

Poszerzenie wiedzy na temat sytuacji rzek w Polsce i tego, jak możemy ją polepszyć.

Uświadomienie dzieciom jak piękną i życiodajną rolę odgrywają rzeki oraz jak duży wpływ mamy na ich kondycję.

Przez ilustrowaną opowieść uczestnicy dowiedzą się o źródłach rzek, które wielkimi strumieniami i mniejszymi nurtami, niczym warkocze, splatają się w jedną, niezbędną do życia człowieka i innych gatunków całość.

Połączenie zdobytej wiedzy i własnoręcznie przygotowanych prac plastycznych stworzy instalację, w której strumienie wrażliwości – nurty i fale nowej świadomości – przeplecione zostaną z samodzielnie wykonanymi elementami wodnej fauny i flory.

Efektom warsztatów ma być wzrost wrażliwości uczestników i zwrócenie ich uwagi na to, że natura jest degradowana w wyniku nieprzemyślanej działalności człowieka.

Materiały:

- duże arkusze szarego papieru, kartki, kartony, kolorowa bibuła;
- markery, kredki, flamastry;
- nożyczki;
- kleje, taśmy klejące;
- ścinki i kawałki różnych materiałów, wstążki i tasiemki (recykling).

Przebieg warsztatów:

I Część teoretyczna

1. Na dużym arkuszu szarego papieru prowadzący rysuje góry. W trakcie tej czynności pyta dzieci o to, czy wiedzą, skąd wypływają rzeki i jak nazywa się miejsce, z którego wypływają. Z pomocą prowadzącego dzieci starają się odpowiedzieć na pytanie. Dowiadują się o źródłach i strumieniach. Następnie rozmawiają o rzekach i miejscu, w którym rzeki się spotkają, czyli morzu. Prowadzący ilustruje rozmowę.

Teza: „Z rzek płynących przez góry i lasy korzysta wiele zwierząt”. Pytanie: „Jakie zwierzęta korzystają z rzek?”. Odpowiedź: „Bobry budują tamy, duże zwierzęta piją wodę, żaby składają skrzek”. Odpowiadając, dzieci dowiadują się jak wielu istotom woda jest niezbędna do życia.

Następnie uczestnicy odpowiadają na pytania dotyczące mieszkańców akwenów, np. ptaków czy ryb. Rzeki to miejsce narodzin i wędrówek wielu gatunków zwierząt. Prowadzący rysuje zwierzęta na arkuszu. W ten sposób powstaje opowieść zawierająca odpowiedzi uczestników oraz wiedzę, którą zdobyli. Powstała historia jest zobrazowaniem tematyki warsztatów – wiele strumieni i nurtów, które łączą się w jedną rzekę symbolizującą warkocz z wplecionymi wewnątrz i na zewnątrz rozmaitymi stworzeniami.

2. Prowadzący rozmawia z dziećmi o tym, w jaki sposób ludzie korzystają z wody. Rozmowa (również może być ilustrowana) służy wskazaniu wielości form, w jakich woda jest nam niezbędna do codziennego życia (picie, gotowanie, mycie, gospodarstwo domowe) oraz spędzania wolnego czasu (turystyka, rekreacja, zabawa). Dzieci uświadamiają sobie, że należy dbać o dobry stan wód po to, by ludzie i zwierzęta mogli z niej korzystać. Uczestnicy odpowiadają na pytania, w jaki sposób możemy chronić i oszczędzać wodę oraz co powoduje jej zanieczyszczenia. Na arkuszach powstaje ilustrowana opowieść o rzekach, ich powstawaniu, mieszkańcach, wszystkich sposobach wykorzystywania; o dbaniu o wodę oraz o powodach jej zanieczyszczenia.

II Część praktyczna

Uczestnicy zostają podzieleni na grupy. Zadaniem każdej z grup jest uplecenie warkocza, który będzie symbolizował rzekę łączącą ze sobą strumienie, mniejsze rzeki, nurty i fale. Każda grupa posiada swoje skrawki materiału, pocięte w paski i wstążki, z których stworzy niepowtarzalny warkocz. Materiały mogą zostać przytwierdzone do stołów za pomocą taśmy klejącej. Początek warkocza symbolizuje źródło, z którego wypływają kolejne pasma strumieni i mniejszych rzek. Gdy uczestnicy zakończą splatać ze sobą skrawki/strumienie, uzyskają efekt – rzekę. Następnie, opierając się na wiedzy zdobytej w części teoretycznej i korzystając z różnych materiałów, każde z dzieci stworzy wybrane przez siebie zwierzęta, rośliny czy kamienie. Prowadzący może wcześniej przygotować szablony, np. wycięte z kartonu ryby, małe kamienie, liście, muszle. Gdy dzieci zakończą pracę nad swoimi projektami, członkowie grup wspólnie dołączą do warkocza/rzeki wszystkie elementy. Splatanie ze sobą obu prac uczestników będzie przypominało dekorowanie warkocza wieloma różnorodnymi ozdobami. Należy zaznaczyć, że rzeka wraz ze swoimi mieszkańcami jest tak szczęśliwa jak warkocz włosów udekorowany pięknymi dodatkami.

Wszystkie grupy prezentują swoje prace. Na koniec prowadzący łączy ilustrowaną opowieść z pierwszej części zajęć z pracami plastycznymi uczestników. Taka instalacja stanie się narracją i komentarzem, przestrogą oraz nadzieją, na którą składają się wrażliwość i wiedza, potrzebne do tego, by chronić to, co ważne.

Inne:

Jak powiedziała Cecylia Malik – artystka odpowiedzialna za projekt Warkocze Białki: „Niech wspólna praca nad warkoczem połączy nas tak, jak łączą nas rzeki, woda i wspólna odpowiedzialność. Dzięki temu, że działamy w ramach projektu artystycznego, możemy podjąć tak idealistyczne i piękne wyzwanie. Uratujmy rzekę za pomocą warkocza!”.

Pomoce dydaktyczne:

- film z akcji Warkocze Białki (dostępny na załączonej płycie CD);
- prezentacja przygotowana przez Cecylię Malik (dostępna na załączonej płycie CD);
- tekst Moniki Kotulak (zawarty w niniejszej publikacji).